

1-12 Mart 2010 Tarihleri Arasında New York'ta Gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler (BM) Kadının Statüsü Komisyonu (KSK) 54. Dönem Toplantısına İlişkin Rapor

Tarih: 1-12 Mart 2010

Yer: Birleşmiş Milletler
New York, ABD

Türkiye Delegasyonu:

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü:

1. Sayın Selma Aliye KAVAF (Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı)
2. Esengül CİVELEK (Kadının Statüsü Genel Müdürü)
3. Muharrem Ahmet KORKMAZ (Bakan Danışmanı)
4. Şengül ALTAN ARSLAN (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Dış İlişkiler Daire Başkanı)
5. Meryem Meltem TATLIER BAŞ (Kadının Statüsü Uzman Yardımcısı)
6. Yeliz FİLİZ (Kadının Statüsü Uzman Yardımcısı)
7. Suzan YILDIRIM (Mütercim)

Daimi Temsilcilik:

8. Ertuğrul APAKAN (Büyükelçi-Daimi Temsilci)
9. Fazlı ÇORMAN (Daimi Temsilci Yardımcısı- Bakanlık Müsteşarı)
10. Burcu Keriman ERDOĞDU (Baş Katip)

Konu Uzmanları

11. Prof. Dr. Nilüfer NARLI (Bahçeşehir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Başkanı)
12. Nazik IŞIK (Kozadan İpeğe Çalışan Kadınlar Küçük Sanat Kooperatifi Danışmanı)

Kadının Statüsü Komisyonu (KSK) 54. Dönem Toplantısı'nın ana teması "Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu ile Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 23. Özel Oturumu Sonuçlarının Uygulanması ve Binyıl Kalkınma Hedefleri'ne Yaptıkları Katkının Gözden Geçirilmesi" olarak belirlenmiştir. Toplantıya Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nda yer alan Sayın Milletvekillerimizden de geniş çaplı bir katılım sağlanmıştır.

İzlenen Yöntem ve Çalışma Programı

1-4 Mart 2010 tarihleri arasında gerçekleştirilen yüksek düzeyli toplantılar ve yüksek düzeyli yuvarlak masa toplantılarının tamamlanmasının ardından Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yönetici ve çalışanlarının yanı sıra STK temsilcisi ve bir akademisyenin de yer aldığı teknik heyet ile Milletvekillerimiz, toplantı öncelerinde bir araya gelerek, günlük programlara ve tavsiye kararlarına ilişkin değişiklik önerilerini ve oturum süresince izlenecek ortak tutumu belirlemiştir.

Genel tartışmalar, üst düzey yuvarlak masa toplantıları, paneller ve gayri resmi paralel toplantılar şeklinde yürütülen toplantıda, ayrıca uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri de birçok paralel toplantı gerçekleştirmiştir.

1) Açılış

1 Mart 2010 tarihinde gerçekleşen açılış oturumu Kadının Statüsü Komisyonu (KSK) Oturum Başkanı Garen NAZARIAN'ın konuşmaları ile başlamıştır. NAZARIAN konuşmasında 54. Oturumun, Pekin Eylem Platformu'nun ardından geçen 15 yıl içerisinde meydana gelen gelişmelerin ve iyi örneklerin paylaşılacağı bir oturum olacağını ve bu paylaşımlar sayesinde önümüzde duran engellerin ve zorlukların aşılabileceğini ifade etmiştir. KSK'nın toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadının güçlendirilmesi konusunun, küresel gündem içerisindeki görünürlüğünü sağlama ve önceliğini artırma konusundaki rolüne vurgu yaparak, önümüzdeki iki hafta boyunca kadınların farklı sorun alanlarını inceleyerek, sunulacak olan değerli katkıların süreci zenginleştireceğini ifade etmiştir.

İkinci olarak söz alan BM Genel Sekreter Yardımcısı Asha-Rose MigiRO, Pekin Eylem Platformu'nun ardından geçen 15 yıla rağmen halen Pekin'de alınan kararların toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadının güçlendirilmesi için sürdürülen küresel misyona temel teşkil ettiğini belirterek, Genel Sekreterliğin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadının güçlendirilmesi konusunu bu yıl öncelikli alan olarak belirlediğini hatırlatmıştır. MigiRO, pek çok ülkenin özellikle eğitim, yasalar, plan ve program geliştirilmesi gibi konularda önemli gelişmelere imza attığını ifade etmiş, bu başarıda kadın grupları arasındaki bilgi ağlarının, kararlılığın ve yaratıcılığın rolüne dikkat çekmiştir. MigiRO bu gelişmelere rağmen, kadına yönelik şiddetin -özellikle çatışmalar altında yaşanan cinsel şiddetin- sürdüğüne, kadınların en yoksul kesim olduğuna, parlamentolarda yeteri kadar temsil edilmediğine, anne ölümlerinin kabul edilemez derecede yüksek olduğuna, yasalar ile uygulama arasında derin bir uçurum olduğuna vurgu yapmış, bölgesel gözden geçirmeler neticesinde de görüldüğü üzere söylemden eyleme geçmeye ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir.

Sayın MigiRO'nun ardından sözü Ekonomik ve Sosyal Konsey (EKOSOK) Başkanı Hamidon ALÍ almıştır. 2010 yılında EKOSOK'un gerçekleştireceği Bakanlık Düzeyinde Yıllık Gözden Geçirmenin konusunun "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Konusunda Uzlaşılan Uluslararası Hedeflerin Uygulanması" olduğunu aktaran ALÍ, yeni toplumsal cinsiyet biriminin de kurulması ve bu yıl içerisinde kutlanmakta olan önemli yıldönümleri ile birlikte uluslararası topluma önemli mesajlar verileceğini

belirtmiştir. Mevcut ekonomik ve mali krizin yanısıra gıda ve yakıt krizi ile küresel ısınmanın hedeflere ulaşılması konusunda önemli engeller teşkil ettiğini belirten ALİ, bu krizlerin özellikle kadınları daha fazla etkilemesinin beklendiğini hatırlatmıştır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin kendi içinde bir hedef olarak görülmeyle beraber uluslararası kalkınma hedeflerine erişilmesi için de bir önşart olduğunun artık net olarak kabul edildiğini belirten ALİ, hedeflerimize ulaşmak için karşımızda duran zorluklarla daha etkin mücadele edebilmek için hem kalkınmış hem de kalkınmakta olan ülkeler açısından durumu değerlendirmemiz gerektiğini hatırlatarak konuşmalarını bitirmiştir.

Daha sonra söz alan Ekonomik ve Sosyal İşlerden Sorumlu Müsteşar, Sha ZUKANG konuşmasında Pekin Eylem Platformu ile, herkes için eşitlik, kalkınma ve barış konusundaki taahhütlere yeni bir boyut kazandırıldığını, bunun da “toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana plan ve politikalara yerleştirilmesi” kavramı ile sağlandığını belirtmiş, gerçekleştirilen gözden geçirmelerle uluslararası toplumun hedeflerine yeniden odaklanacağını ifade etmiştir. Pek çok hükümetin kadının güçlendirilmesi için ulusal mekanizmalar kurduğunu, bilinç artırma faaliyetleri yürüttüğünü, buna rağmen halen yaşanan sıkıntıların bölgesel farklılıklardan kaynaklandığını belirten ZUKANG, kaydedilen gelişmelerin henüz başlangıç niteliğinde olduğunu ifade etmiştir. ZUKANG son olarak 2009 yılında gerçekleştirilen “Kadının Kalkınmadaki Rolü” konulu dünya çapındaki araştırma ile son on yılda kadınların ekonomik olarak güçlenmesine yeteri kadar yer verilmediğinin anlaşıldığını belirtmiş, hükümetleri bu konuda çabalarını yoğunlaştırmaya davet etmiştir.

Toplumsal Cinsiyet ve Kadının İlerlemesi konularında Genel Sekreter Özel Danışmanlığını yürüten Rachel MAYANJA ise konuşmasında, toplumsal cinsiyete ilişkin gündemi bir adım daha ileriye götürebilmek için her düzeyde güçlü taahhütlere ve etkili bir liderliğe ihtiyaç duyulduğunu belirterek, bu oturum ile paydaşların ve stratejik ortakların girişimlerinin de artacağını ümit ettiğini ifade etmiş, dünyanın belirsizlik ve kriz dönemi içerisinde olduğunu, kısıntıların genellikle sosyal hizmetlerden gerçekleştiğini hatırlatmıştır. Günümüzde kadına yönelik ayrımcılık ve şiddetin, HIV/AIDS’in kadınlar arasındaki yaygınlığının, kadın okumaz yazmaz oranının yüksekliğinin, kadın ve çocuk ticaretinin en önemli sorunlar olduğunu belirten MAYANJA, yapılan her çalışmanın bu sorunlarla mücadeleye vereceği katkının önemine vurgu yapmıştır. MAYANJA son olarak çeşitli BM kurumları tarafından hazırlanan farklı raporlara dikkat çekmiştir.

MAYANJA’nın ardından UNIFEM Yürütücü Direktörü Ines ALBERDI bir konuşma gerçekleştirmiştir. ALBERDI konuşmasında, BM Güven Fonu’nun kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yapmış olduğu önemli katkıları aktararak, bu fonların çoğunlukla yasaların uygulamaya geçirilmesi, cinsel şiddetle mücadele, kadın sünneti ile mücadele, şiddet mağdurlarına sunulacak destek konularına tahsis edildiğini belirterek, UNIFEM’in uygulama konusundaki açığın kapatılması için ulusal düzeyde desteklerini sürdüreceklerini ifade etmiştir.

Son olarak, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesi (CEDAW) Başkanı Naela GABR söz alarak, şu anda Sözleşmeye taraf olan ülke sayısının 186 olduğunu, Pekin Eylem Platformu’nda hedeflenen evrensel onay ilkesine ulaşmak için

yalnızca 8 ülkenin kaldığını, CEDAW Komitesi'nin 41. Oturumu'nda karar verildiği üzere artık nihai yorumlara ilişkin de bir izleme yapılacağını belirterek, bu amaçla bir raportör atandığına vurgu yapmıştır. Başkan GABR, ayrıca BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (UNHCR) ile artık daha yakın çalıştıklarını, evliliğin ekonomik sonuçları, yaşlı kadınlar, iklim değişikliği ve kadın, doğal afetler ve kadın, yerinden edilen ya da sığınmacı kadınlar gibi farklı konularda da çalışmalar yürüttüklerini ifade etmiştir. Komite olarak hiçbir ülkede fiili eşitliğin sağlanamadığını tespit ettiklerini söyleyen GABR, kadınların çok yönlü ayrımcılığa uğradığını belirlemiştir.

2) Üst Düzey Yuvarlak Masa Toplantısı

1 Mart 2010 tarihinde iki ayrı salonda paralel oturumlar şeklinde gerçekleştirilen *“Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu ile Genel Kurul’un 23. Özel Oturum Sonuçlarının Uygulanması ve Bunun Bin Yıl Kalkınma Hedeflerinin Gerçekleştirilmesi Amacıyla Bir Toplumsal Cinsiyet Bakış Açısı Geliştirilmesine Olan Katkısı”* konulu Üst Düzey Yuvarlak Masa Toplantılarında Ekonomist Caren GROWN, UNFPA Yönetici Müdürü Thoraya OBAID, Uluslararası Yerli Kadınlar Forumu'ndan Monica ELEMEN, Kalkınma Sürecinde Kadın Hakları Derneği Yöneticisi (AWID) Lydia Alpizar DURAN, UNESCO Toplumsal Cinsiyet Bölümü Direktörü Saniye Gülser ÇORAT ve ISIS-WICCE adlı sivil toplum kuruluşu temsilcisi Ruth OCHIENG söz almıştır. Toplantıda konuşmacılar tarafından özellikle finansal krizin ve ekonomik durgunluğun etkisine, 1995 yılından itibaren eğitim alanında kayda değer bir ilerleme olmasına rağmen, istihdam ve üreme sağlığı gibi konularda hedeflerden uzakta kalındığına, hedeflere erişim için kadın konularına daha fazla kaynak tahsisi yapılmasına, erkek katılımının artırılmasına ve cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplanmasına vurgu yapılmıştır. Ayrıca CEDAW, Pekin Eylem Platformu gibi uluslararası belgelerin uygulanmasının Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılması için bir önkoşul olduğunu belirten konuşmacılar, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için sihirli formüller olmadığına, uluslararası toplum tarafından tartışılan stratejilerin çok geniş bir sürecin sadece bir parçası olduğuna da değinmiştir (Bkz: Ek 1).

3) Üst Düzey Oturumlar

1 Mart 2010 tarihinde gerçekleşen açılış oturumunun ardından başlayarak, 9 Mart 2010 tarihine kadar süren üst düzey oturumlarda üye ülkeler ya da üye ülkeler adına söz alan gruplar, kaydedilen gelişmelere ilişkin konuşmalar gerçekleştirmiştir. Söz alan ülke ve grupların değindiği konular Pekin Eylem Platformu'nun 12 kritik alanı açısından değerlendirildiğinde, söz alan 8 grup ve 93 ülkeden 92'sinin kadına yönelik şiddet, 76'sının kadın ve ekonomi, 74'ünün kadın ve sağlık, 71'inin yetki ve karar alma mekanizmalarında kadın, 63'ünün kadınların ve kız çocuklarının eğitimi ve öğretimi, 57'sinin kadın ve yoksulluk, 41'inin kurumsal mekanizmalar, 29'unun kadının insan hakları, 27'sinin silahlı çatışmalarda kadın, 25'inin kız çocukları 12'sinin kadın ve medya, 11'inin kadın ve çevre, konusundaki sorunlara ve yürütülen çalışmalara değindikleri görülmüştür. Ayrıca gruplar ve üye ülkeler arasından bazıları, ekonomik, finansal, enerji ve gıda krizlerinin, iklim değişikliğinin kadınlar üzerindeki etkisi, toplumsal cinsiyet göstergeleri, toplumsal cinsiyete

duyarlı bütçeleme, bilinç yükseltme faaliyetleri, toplumsal kalıpyargılarla mücadele ile farklı kadın gruplarının ihtiyaçları ve işbirliği gibi farklı ve yeni sorun alanlarına da değinmişlerdir. Ayrıca BM bünyesinde “toplumsal cinsiyet eşitliği biriminin” oluşumunun önemine vurgu yaparak, bölgesel işbirliklerinin geliştirilmesine ilişkin önerilerde de bulunmuşlardır (Bkz: Ek 2).

Türkiye adına heyet başkanı olarak Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Sayın Selma Aliye KAVAF 1 Mart 2010 tarihinde konuşmalarını gerçekleştirmiştir. Sayın KAVAF konuşmasına Türk Hükümetinin uluslararası taahhütlerini yerine getirmek konusundaki kararlılığını ifade ederek başlamıştır. Konuşmasında bir önceki gözden geçirmeden bu yana ülkemizde Pekin Eylem Platformu’nun 10 kritik alanını kapsayacak şekilde Ulusal Eylem Planı hazırladığını, kız çocuklarının eğitimi konusunda her sektörden sağlanan desteklerle önemli adımlar atıldığını, kadınların işgücüne katılım oranını artırmak amacı ile başta İstihdam Paketi olmak üzere önemli önlemler alındığını ifade eden Sayın KAVAF, özellikle kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda bir politik kararlılık olduğunu belirterek, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi’ni örnek olarak göstermiş, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yürütülen faaliyetlere ve verilen eğitimlere dikkat çekmiştir. Sayın KAVAF son olarak CEDAW Komitesi üyeliğine adaylığını koyan Prof. Dr. Feride Acar’a desteklerini ifade etmiştir (Bkz: Ek 3).

2 Mart 2010 tarihinde düzenlenen oturumda İsveç adına söz alan İsveç Entegrasyon ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bakanı Nyamko SABUNI, konuşmasında tüm gelişmelere rağmen yaşanan sıkıntılardan bahsederken, kadına yönelik şiddet konusunda kendi ülkesi dışından örnekler vermiş;

“Neyin din neyin kültür olduğu arasında kesin bir ayrım bulunmamakta, ancak din ve kültür birbirini etkilemektedir. Sonuçta, erkeklerin kadınlara ve kız çocuklarına baskı uygulamasını ve “uygunsuz” olarak algılanan davranışların cezalandırılmasını içeren bir yapı ortaya çıkmaktadır. Afganistan’da, Taliban milisleri, kız çocuklarının okullarını yakıp yıkmakta, Hindistan’da yüzlerce genç gelin, başlık parası uğruna yakılarak öldürülmektedir. Sadece Afrika’da bir yıl içinde yaklaşık 3 milyon kız çocuğu sünnet edilmektedir. Türkiye’de bu Aralık ayında yerde açılmış bir çukurda boğulmuş halde bulunan 16 yaşındaki Medine Memi’yi hatırlayın..... “

şeklindeki ifadeleri ile ülkemizde yaşanan bir şiddet olayına atıfta bulunmuştur.

Söz konusu konuşmaya, 8 Mart 2010 tarihinde BM Türkiye Daimi Temsilciliği tarafından kullanılan cevap hakkı ile Ek 4’te yer alan yanıt verilmiştir.

4) Pekin Eylem Platformu’nun 15. Yıl Kutlamaları

Kutlamalarda bölgesel gruplar adına ve ev sahibi ülke tarafından sunumlar gerçekleştirilmiştir. Asya Grubu adına söz alan Afganistan temsilcisi Dr. Zahir TAHIN, Asya’da kadınların yaşam süresinin, işgücüne ve parlamentolara katılım oranlarının arttığını vurgulamış, Pekin Konferansı’ndan bu yana önemli gelişmeler kaydedildiğini ve kadınların

eşitlik, saygı ve haysiyetli bir şekilde muamele görmesini sağlamak için kararlı bir şekilde çaba gösterilmesi gerektiğini belirterek sözlerini sonlandırmıştır.

Afrika Grubu adına Ekvatorial Gine temsilcisi, Anatolio NDONG MBA, Afrika'nın 2010-2020 yıllarını Afrikalı kadınların yılı ilan ettiğini belirtmiş ve Afrika Birliği Kadın On Yılı'nın başarılı olmasını sağlamak için Birleşmiş Milletler ailesini ve uluslararası toplumu işbirliğine davet etmiştir.

Batı Avrupa ve Diğer Devlet Grupları adına Almanya temsilcisi Herman KUES, sorumlulukların kadın ve erkek tarafından paylaşılarak, iş, aile ve özel hayatın dengelemesi açısından daha fazlasının yapılması gerektiğini vurgulamış, eşitlik politikasının kadının yaşamında mevcut olan, çeşitli meslek ve kariyer basamaklarına erişme, çocuk ve yaşlılara bakma, daha uzun yaşama beklentisi gibi hususlara da uyum sağlayacak şekilde değiştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Latin Amerika ve Karayipler Grubu adına Panama temsilcisi S.E NORMAN söz almıştır. Norman kadının güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği hususunda en belirgin engelin mali ve teknik kaynak yetersizliği olduğunu belirterek; devletlerin gereken eylemleri gerçekleştirmeye, en üst düzeyde toplumsal cinsiyet mekanizmaları kurmaya, bütçeyi daha dengeli oluşturmaya, Pekin Eylem Platformu'nun uygulanmasının izlenmesi için gerekli sistemleri oluşturmaya yönelik siyasi kararlılıklarını ve taahhütlerini arttırmaları gerektiğinin altını çizmiştir.

Doğu Avrupa Devletleri adına Ukrayna temsilcisi Yuriy SERGEYEV söz almış ve kadına yönelik şiddetin yasaklandığını, sağlık sistemlerindeki gelişme ile hayat kayıplarının azaltıldığını, karar alma mekanizmalarındaki kadın sayısının arttığını, kadın sünneti, töre ve namus cinayetleriyle mücadele edildiğini belirterek, ülkelerin kalkınma için eşitliğin şart olduğunun farkına vardıklarını dile getirmiş, kadın ve çocuk ticareti ile mücadelenin önemine dikkat çekmiştir.

Son olarak ev sahibi ülke ABD adına söz alan Meryl FRANK, kadın ve çocuk sağlığının önemine, erken ve zorla evlilikler sorununa, çatışmalarda yaşanan cinsel şiddete, insan ticaretinin toplumları derinden etkilediğine vurgu yapmış, yeni oluşturulacak toplumsal cinsiyet eşitliği biriminin yapısını ve fonlanmasını belirleyecek bir Genel Kurul Kararını almaya tüm ülkeleri davet etmiştir (Bkz: Ek 5).

5) Panel ve Diyaloglar

KSK 54. Oturumu süresince, ülke sunumlarının yanı sıra çeşitli paneller ve çalışmalar düzenlenmiştir. Bu paneller ve çalışmaların başlıkları ve panellere ilişkin kısa özetler şu şekildedir:

- 4 Mart 2010: ***“Pekin Eylem Platformunun Uygulanmasının Bin Yıl Kalkınma Hedeflerinin Tam Anlamıyla Gerçekleştirilmesine Olan Etkisi”*** konulu interaktif uzman paneli: Panelde, Ottawa Üniversitesi Profesörü Sayın Eva RATHGEBER,

UNDP Bölge Temsilcisi ve Bölge Koordinatörü Sayın Gulden TURKOZ-COSSLETT, Yeni Çağda Kadınlar İçin Alternatifler Geliştirilmesi Eğitim Koordinatörü Sayın Zo RANDRIAMARO söz almıştır. Pekin Eylem Platformu ve Bin Yıl Kalkınma Hedefleri (MDG) arasındaki ilişkiye, benzerliklere ve farklılıklara yer verilen panelde, konuşmacılar MDG'lerin toplumsal cinsiyet eşitliğini dar bir biçimde tanımlaması, Eylem Platformu ile MDG'ler arasında yeterli tutarlılık olmaması gibi konularda eleştirilerde bulunmuş, ancak MDG'lere erişmek için Eylem Platformu'nun uygulanmasının zorunlu olduğuna vurgu yapmıştır (Bkz: Ek 6).

- 4 Mart 2010: **“Pekin Eylem Platformunun Uygulanmasında Kaydedilen İlerlemeler, Eksiklikler ve Zorluklara İlişkin Bölgesel Görüşler”** konulu interaktif uzman paneli: Beş ayrı bölgeye ilişkin kaydedilen ilerlemeler, eksiklikler ve yapılması gerekenler üzerinde durulan panelde, Afrika Ekonomik Komisyonu (ECA) İdari Sekreter Yardımcısı Sayın Lalla Ben BARKA, Avrupa Ekonomik Komisyonu (ECE) İdari Sekreteri Sayın Jan KUBIS, Latin Amerika ve Karayip Ekonomik Komisyonu (ECLAC) Toplumsal Cinsiyet Bölümü Başkanı Sayın Sonia MONTANO, Asya Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCAP) İdari Sekreteri Sayın Noleen HEYZER ve son olarak da Batı Asya Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCWA) İdari Sekreteri Sayın Al DAFA söz almıştır. Konuşmacılar bölgesel gözden geçirmeler neticesinde parlamentodaki kadın oranlarında genel olarak bir yükselme tespit edildiğine, tüm ülkelerde genel olarak bir farkındalık artışı olduğuna, ancak halen anne ölümlerinin yüksek oranda olduğuna, kadına yönelik şiddetin önemli bir insan hakkı ihlali olarak varlığını sürdürdüğüne, kadın istihdamının yetersiz olduğuna, kadınların yoksulluğunun sürdüğüne, kadınların eşit işe eşit ücret alamadıklarına, hali hazırdaki yasaların icrası ve uygulanmasının yeterli olmadığına ve kadınların ücretsiz emeğine vurgu yapmış, mevcut zorlukları aktarmışlardır. Bu zorluklarla mücadele için çok sektörlü ve kuruluşlar arası işbirliğinin sağlanmasının, kadınların karar alma mekanizmalarındaki temsilinin arttırılmasının, insan haklarına dayalı yaklaşımın temel alınmasının, toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplanmasının, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve şeffaf izleme mekanizmalarının geliştirilmesinin gerekli olduğu hususlarının altı çizilmiştir (Bkz: Ek 7).
- 4 Mart 2010: **“Kadın ve Kız Çocuklarının İstihdam ve Saygın İşlere Erişimini Desteklemek de Dahil Eğitim, Öğrenim, Bilim ve Teknolojiye Erişimi ve Katılımı”** konulu öğle arası paneli: Üç panelist tarafından sunum yapılan panelin ilk sunumunda, geçen on beş yılda kadınlar açısından temel eğitimde ve yükseköğretimde önemli ilerlemeler kaydedilmesine rağmen Latin Amerika, Asya ve Afrika'da (özellikle Nepal, Mali gibi fakir ülkelerde) yapılması gereken çok şey olduğu ifade edilmiş, Afrika'da eğitim alanında karşılaşılan problemlere değinilmiş ve kız çocuklarının eğitime erişimde karşılaştıkları engellerin kaldırılmasının, hem kadınlar hem de erkekler için eğitimin kalitesinin artırılmasının çok önemli olduğu belirtilmiştir. İkinci sunumda, toplumsal cinsiyet bakış açısıyla eğitimin ekonomik getirisi ve eğitim ile istihdam arasındaki ilişki ele alınmış, eğitilmiş genç kadınların işgücü piyasasına

geçişini kolaylaştıracak politikalar önerilmiştir. Üçüncü sunumda ise kadınların bilim ve teknolojiye erişimi ve katılımı konusuna değinilmiş, kadınların ve kız çocuklarının bilim, mühendislik ve teknoloji alanlarında eğitim ve istihdama katılımı ile temsiliyetine ilişkin durum değerlendirmesi yapılmış, bu alanlarda kadınların durumuna ilişkin İngiltere temelinde güncel verilere yer verilerek, kadınların düşük temsiliyetinin nedenleri ve sonuçları özetlenmiş, sonuç olarak da alınması gereken önlemlere yer verilmiştir (Bkz: Ek 8).

- 5 Mart 2010: **“CEDAW’ın 30. Yıl Kutlaması”** konulu interaktif uzman paneli: Panelde Hukuk Profesörü Andrew BYNERS ve CEDAW Komitesi Üyesi Dubravka SIMONIVIC birer sunum gerçekleştirmiştir. Panelistler, Sözleşmenin toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadının ilerlemesini sağlayacak bir kalkınma aracı olarak, toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili çalışmalar açısından kamu politikası ve kalkınma için çerçeve oluşturduğuna; ayrıca taraf ülkeleri bağlayıcı hukuki bir belge olan Sözleşmenin kabul edilip onaylanmasından bu yana bu konuda kaydedilen gelişmelere ve Komite’nin çalışmalarına değinmiş, Sözleşmenin ‘‘dinamik bir araç’’ olduğuna vurgu yaparak, tavsiye kararlarının ve İhtiyari Protokol raporlama sonucunda sunulan nihai yorumların ayrımcılıkla mücadele için belirlenen yöntemlerin netleştirilmesine yardımcı olduğunu aktarmıştır. Panelistler ayrıca, Pekin Eylem Platformu ile CEDAW arasındaki ilişkiye de dikkat çekmiş, her iki belgenin de uygulanmasının artması için paydaş yelpazesinin artırılması gerektiğine vurgu yapmıştır (Bkz: Ek 9).
- 8 Mart 2010: **“Küresel Ekonomik ve Mali Kriz Kapsamında Kadının Ekonomik Olarak Güçlendirilmesi”** konulu interaktif uzman paneli: Panelde, Toplumsal Cinsiyet ve Kalkınma Danışmanı ve Ekonomist Mona KHALAF, Uruguay Cumhuriyet Üniversitesinden Ekonomist Alma ESPINO, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Ekonomi Programı Direktörü Rania ANTONOPOULOS söz almıştır. Konuşmacılar kadının güçlendirilmesi olgusunun, pragmatik bir biçimde onların ekonomik ve mali kaynaklara erişimlerinin kolaylaştırılması, onlar için saygın ve tam zamanlı istihdam fırsatları sağlanması, yeterli yasa oluşturulması ve toplumsal cinsiyete duyarlı makro-ekonomik politikalar benimsenmesine güçlendirmenin ‘‘yavaş ve bölgeler arasında dengesiz’’ olduğuna; ekonomik (örneğin mülkiyet) ve mali (örneğin kredi olanakları) kaynakların kadının güçlendirilmesindeki rolüne; kadınların istihdam edilmiş olmasının nihai hedef olmadığına, nihai hedefin saygın iş ve çalışma koşulları kadınların kendini gerçekleştirme ve gelirlerini özgürce değerlendirebilmesi olduğuna; kadınların kayıt dışı sektörde çalışarak emeklerinin karşılığını alamadığına, krizden daha yoğun bir biçimde etkilenen kesimin kadınlar olduğuna, bu nedenle politikaların toplumsal cinsiyet bakış açısı ile oluşturulması gerektiğine değinmiştir (Bkz: Ek 10). Söz konusu panelde Türkiye adına söz alınarak, Türkiye’de kadın istihdamının artırılmasına yönelik olarak hazırlanan İstihdam Paketi, küçük ve orta ölçekli işletmelere verilen kredilerde kadınlara pozitif ayrımcılık yapılması, aktif işgücü programları, Türkiye İş Kurumu tarafından hazırlanan rehberler ve düzenlenen

eğitimler ile Ebeveyn İzni Yasa Tasarısı hakkında kısaca bilgi verilmiş, Ek 11’de yer alan kısa sunum gerçekleştirilmiştir.

- 9 Mart 2010: **“Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Konusundaki Uluslararası Taahhütlerin ve Hedeflerin Uygulanması”** konulu EKOSOK paneli: Panelde Harvard Üniversitesi’nden Prof. Gita SEN, FPRI’den Kıdemli Araştırma Görevlisi Agnes QUISUMBING ve Afrika’dan Kadın, Barış ve Güvenlik Ağı İdari Yöneticisi Leymah Roberta GBOWEE söz almıştır. Panelistler, toplumsal cinsiyet eşitliğinin, kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi ve yoksulluğun ortadan kaldırılması bakımından hayati önem taşıdığına, toplumsal cinsiyet konularının Birleşmiş Milletler Bin Yıl Kalkınma Hedefleri’nin gerçekleşmesinde ciddi bir rol üstlendiğine vurgu yapmıştır. Sekiz kalkınma hedefinden dördünün, doğrudan evrensel ilköğretimin sağlanması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesi ve kadınların güçlendirilmesi, çocuk ölümlerinin azaltılması ve anne sağlığının geliştirilmesi hedefiyle bağlantılı olduğu belirtilmiştir. Toplumsal cinsiyetin aynı zamanda, yoksulluğun ortadan kaldırılması HIV/AIDS, tüberküloz ve diğer hastalıklarla mücadele, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması gibi geri kalan hedeflerin gerçekleştirilmesi bakımından da oldukça önemli olduğu belirtilmiştir. Panelde ayrıca Afrika, Asya ve Latin Amerika’dan iyi uygulama örnekleri aktarılmış, yoksulluğu ortadan kaldırma programlarında toplumsal cinsiyete duyarlılığın artırılmasının gerekliliğine vurgu yapılmıştır (Bkz: Ek 12).
- 11 Mart 2010: **“Kadına Yönelik Şiddete Son Vermek İçin BİRLEŞ”** konulu interaktif uzman paneli: Sonke Toplumsal Cinsiyet Adalet Ağı Yönetici Yardımcısı Dean PEACOCK, İnsan Hakları Avukatı Susanna CHIAROTTI ve Uluslararası Kızıl Haç Komitesi Delege Başkanı Walter A. FÜLLEMANN’ın söz aldığı Panelde, erkeklerin ve erkek çocuklarının kadına yönelik şiddeti önleme çabalarına dahil edilmesi konusuna odaklanılmıştır. Panelde, kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet algıları gibi kadınları olumsuz yönde etkileyen birçok hususta Pekin Eylem Platformu’na atıfta bulunularak, Platform’un üye devletleri taahhütlerini gerçekleştirilmeye ve eşitsizliğin ortadan kaldırılması için önlem almaya davet ettiği belirtilmiştir. Erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliği çabalarına dahil edilmesine yönelik bir çok bildirge ve taahhüdün yayınlandığına, bunun yanı sıra, kadına yönelik şiddeti sonlandırmak ve toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirmek amacıyla erkeklerle iş birliği içerisinde çalışan bir çok sivil toplum kuruluşunun bulunduğu değinilmiştir. Uygulamaya konulan erkek ve erkek çocuklarının katılımlarına olanak tanıyan yeni programlarla, onların tavır ve davranışlarını değiştirme yönünde istekli oldukları hususunun ortaya konulduğu dile getirilmiştir. Ayrıca kadınların yalnızca mağdur ve kurban olduğu algısının değiştirilmesi gerektiğine değinen panelistler, kadınların aynı zamanda karar alma mekanizmalarında, politikacılar, sivil toplum liderleri olarak üstlendiği rollerin de dikkate alınması gerektiğine vurgu yapmıştır (Bkz: Ek 13). Söz konusu panelde Türkiye adına söz alınarak bir sunum gerçekleştirilmiş ve kadına yönelik şiddetle mücadele konusunun Türkiye’de bir devlet politikası olduğuna, Türk

Ceza Kanunu ile Ailenin Korunmasına Dair Kanun'da yapılan yeni düzenlemelerin yanı sıra, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'ne, "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması"na, "Kadına Yönelik Şiddete Son" Kampanyası ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planına, polis, sağlık görevlisi, hakim ve savcılara yönelik düzenlenen eğitimler ile din görevlilerine yönelik olarak düzenlenen planlanan eğitimlere, acil yardım hattına, sığınmaevlerine ve insan ticareti ile de mücadele edildiğine vurgu yapılmıştır (Bkz: Ek 14).

- 11 Mart 2010: "**Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Mekanizmalarının Değişen ve Gelişen Durumu**" konulu interaktif uzman paneli: Kadınların geliştirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği için ulusal mekanizmaların rolü, önemi ve karşılaştığı sorunların ele alındığı panelde; Politika Diyalog Merkezinden Rounaq JAHAN, Namibya Ulusal Konseyi Başkan Yardımcısı Mensah WILLIAMS ve Toplumsal Cinsiyet Uzmanı ve Kalkınma Vekili Mary RUSIMBI söz almıştır. Panelistler, toplumsal cinsiyet ve kadının güçlendirilmesi için oluşturulan mekanizmaların, yatay ve dikey olarak büyüyüp çeşitlendiğine, bu çeşitliliğin ulusal mekanizmanın yapısı ve konumuna, görev alanına, fonksiyonlarına ve kaynaklarına göre değiştiğine, çok çeşitli strateji ve belgeler benimsendiğine, ulusal mekanizmaların kaynak yetersizliği ya da siyasi irade eksikliği gibi nedenlerle son yıllarda sıkıntılar yaşadığına, bu irade eksikliğinin kadınların karar alma mekanizmalarında yeteri kadar temsil edilememesinin de bir sonucu olduğuna değinilmiştir (Bkz: Ek 15). Söz konusu panelde Türkiye adına söz alınarak bir sunum gerçekleştirilmiştir. Türkiye'deki ulusal mekanizma hakkında kısaca bilgi verilen sunumda ayrıca, TBMM bünyesinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun kurulduğu ifade edilmiş; valilikler bünyesinde "Kadın Erkek Eşitliği Komisyonları"nın oluşturulduğu, yerel eşitlik eylem planlarının 6 ilde hayata geçirildiği ve 22 ilde kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili yerel işbirliği komiteleri kurulduğu aktarılmıştır (Bkz: Ek 16).

6) 8 Mart Dünya Kadınlar Günü

Her yıl olduğu gibi 54. Oturumda da gündem maddelerinden birini "8 Mart Dünya Kadınlar Günü"nü kutlanması oluşturmuştur. 3 Mart 2010 tarihinde gerçekleştirilen etkinlik çerçevesinde düzenlenen panel iki bölüm halinde gerçekleşmiş, ilk bölümde sırasıyla BM Genel Sekreteri Ban KI MOON, Çin Halk Cumhuriyeti Kadın ve Çocuk Bakanı Meng XIAOSI, Norveç Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Çocuk İşleri Bakanı Audon LYSSBAKKEN birer konuşma gerçekleştirirken; ikinci bölümde sırasıyla, Pekin'de gerçekleştirilen 4. Dünya Kadın Konferansı'nın Genel Sekreteri Gertrude MONGELLA, Kadının Statüsü Komisyonu Eski Başkanı Patricia LICUANAN, Uluslararası Yerli Kadınlar Birliği'nden Tarcila RIVERA ZEA ile "Çünkü Ben Bir Kız Çocuğuyum" Girişiminden Amy adlı genç bir kız sunum gerçekleştirmiştir. Konuşmacılar Pekin'in ardından geçen 15 yıl içerisinde pek çok alanda gelişmeler kaydedildiğini, Pekin'in toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının güçlendirilmesi konusunda pek çok katkı ve motivasyon sağladığını, pek çok ülkede doğru yolda ilerlemeler sağlandığını, ancak bu gelişmelere rağmen özellikle kadına yönelik şiddet, kadınların karar

alma mekanizmalarında yetersiz temsili, kadınların temel sağlık ve eğitim hizmetlerine erişememesi gibi sorunların varlığını sürdürdüğünü, bu sorunlarla mücadele edebilmek için kadınlara, özellikle genç kadınlara, farklılıklarını da dikkate alacak şekilde kulak verilmesi gerektiğini ifade etmiştir (Bkz: Ek 17).

7) Yan Etkinlikler

Resmî oturumlarla paralel olarak çeşitli daimi temsilcilikler ve sivil toplum kuruluşları tarafından düzenlenen yan etkinliklere katılım sağlanmıştır.

- 1 Mart 2010 “**Kardelenler Kampanyasının Tanıtımı Paneli**”
- 3 Mart 2010 “**Daha İyi Bir Dünya İçin Vizyon: Ekonomik Krizden Eşitliğe**”
- 4 Mart 2010 “**Ekonomik Kriz ve İyileşme Dönemlerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Doğru Makroekonomik Politikalar Belirleme**”
- 4 Mart 2010 “**Toplumsal Cinsiyet ve İklim Değişikliği- Kopenhag’ın Anlatılmayan Hikayesi**”
- 5 Mart 2010 “**Anne Ölümleri: Binyıl Kalkınma Hedefi 5’e Erişmek İçin Engelleri Aşmak ve İlerlemeyi Hızlandırmak**” (Bkz: Ek 18).

8) Tavsiye Kararları

KSK 54. Dönem Oturumunda;

- Filistinli kadınların durumu ve Filistinli kadınlara destek verilmesi (Türkiye karara ortak sunucu olmamış, ancak yapılan oylamada olumlu oy kullanmıştır),
- Kadınlar ve kız çocukları ve HIV/AIDS (Türkiye karara ortak sunucu olmuştur),
- Silahlı çatışmalarda esir alınan, ardından hapse atılanlar da dahil, kadın ve kız çocuklarının durumu (Türkiye karara ortak sunucu olmuştur),
- Kadının ekonomik güçlendirilmesi (Türkiye karara ortak sunucu olmuştur. Bkz: Ek 19),
- Anne ölümlerinin ve hastalıklarının, kadının güçlendirilmesi yolu ile ortadan kaldırılması (Türkiye karara Pekin Eylem Platformu’nda yer verilen taahhütlerden geriye gidilmesi ve söz konusu sorunla baş edilebilmesi için erken evliliklerin önlenmesi gibi hayati önemde olan hususlara vurgu yapılmaması nedeniyle ortak sunucu olmamıştır. Bkz: Ek 20),
- Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının güçlendirilmesi için BM’nin mevcut dört ofisini bir araya getiren birleşik yapı uygulamasının kurumsal olarak güçlendirilmesi (Türkiye karara ortak sunucu olmuştur),
- Kadın sünnetinin sonlandırılması (Türkiye karara ortak sunucu olmuştur)

konularında yedi adet karar tasarısı kabul edilmiştir.

9) Sonuç Deklerasyonu:

KSK 54. Oturumu'nda kabul edilen Sonuç Deklarasyonu Ek 21'de yer almaktadır.

10) Gelecek KSK Oturumlarının Temaları:

2011 yılında:

- Öncelikli tema: Tam istihdama ve iyi işe eşit erişimlerinin teşvik edilmesi de dahil, kadınların ve kız çocuklarının eğitim, öğretim, bilim ve teknolojiye erişimleri ve katılımları,
- Gözden geçirme teması: Kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılık ve şiddetin ortadan kaldırılması,

2012 yılında:

- Öncelikli tema: Kırsal alan kadınlarının güçlendirilmesi ve açlık ve yoksulluğun ortadan kaldırılması, kalkınma ve mevcut meydan okumalardaki rolleri,
- Gözden geçirme teması: Toplumsal cinsiyet eşitliğinin finansmanı ve kadınların güçlendirilmesi,

2013 yılında:

- Öncelikli tema: Kadınlara ve kız çocuklarına karşı her türlü şiddetin ortadan kaldırılması ve önlenmesi,
- Gözden Geçirme Teması: HIV/AIDS bağlamında bakım verilmesi dahil, sorumlulukların kadınlar ve erkekler arasında eşit paylaşılması,

2014 yılında:

- Öncelikli Tema: Kadınlar ve kız çocukları için Bin Yıl Kalkınma Hedefleri'nin uygulanmasında mücadele alanları ve kaydedilen ilerlemeler,
- Gözden geçirme teması: Tam istihdama ve iyi işe eşit erişimlerinin teşvik edilmesi de dahil, kadınların ve kız çocuklarının eğitim, öğretim, bilim ve teknolojiye erişimleri ve katılımları.